

NACIONALNA NORMIZACIJA

18. sastanak tehničkog odbora TO 28 Naftni proizvodi i maziva

18. sastanak TO 28, *Naftni proizvodi i maziva* održan je 27. listopada 2003. godine u Državnom zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo. Sastanak je vodio predsjednik TO 28. Sukladno Zapisniku s prošle sjednice načinjena je analiza izvršenosti zadataka. Predsjednik TO 28 prisutne je informirao o aktivnostima radne skupine za biodizel. Radna skupina predložila je TO 28 da se nacrt europske norme prEN 14214 prihvati kao nacrt hrvatske norme prihvaćanjem u izvorniku.

Članovi TO 28 informirani su da je INA, d.d. od Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja dobila očitovanje, vezano za pokretanje postupka izrade tehničkog propisa za označivanje uređaja za prodaju goriva, u kojem se konstatira da izrada navedenog propisa nije u djelokrugu rada nadležnog Ministarstva već Ministarstva gospodarstva. U slučaju da Ministarstvo gospodarstva i prihvati izradu tehničkog propisa, proces izrade i donošenja trajao bi predugo te su članovi TO 28 prihvatili prijedlog da se označivanje uređaja za prodaju goriva riješi u nacionalnim dodacima nkHRN EN 228 i nkHRN EN 590.

Tajništvo TO 28 će usuglasiti i izraditi prijedloge nacionalnih dodataka u konačnim nacrtima nkHRN EN 228 i nkHRN EN 590 te će ih elektroničkom poštom poslati članovima TO 28 na glasovanje. Glasovanje putem elektroničke pošte smatra se važećim što je potvrdila tajnica odbora TO 28 iz DZNM-a. Konačni prijedlozi norma dostavit će se DZNM-u.

Članovi TO 28 su, nakon rasprave o prijevodima naslova i manjih ispravaka, prihvatili prijedlog za prihvaćanje norma u izvorniku, a prihvaćen je i prijedlog za povlačenje norme.

Članovi TO 28 apelirali su na predsjednike pododbora da se više angažiraju oko predlaganja norma koje bi se usvojile kao hrvatske norme u izvorniku.

Predsjednik TO 28/PO 4 je zamoljen da unutar pododbora kojega vodi pokrene aktivnosti potrebne kako bi se europska norma EN 589 «*Automotive fuels – LPG – Requirements and test methods*» prevela, uredila te prihvatila kao hrvatska norma.

TO 28 od DZNM-a traži snimku stanja vezano uz status norma iz područja maziva (četiri norme) koje su već dulje vrijeme u javnoj raspravi.

O upitu iz CEN/TC 19 o sudjelovanju u *Roud Robin* ispitivanju vezano uz metodu određivanja indikatora *Solvent Yellow 124*, prisutni su informirani da su iz INA, d.d. prijavljena četiri predstavnika.

Tajnica TO 28 iz DZNM-a prisutne je informirala da je objavljen Zakon o normizaciji, NN 163/03 te o mogućnosti odlaska na sjednice CEN/TC 19 unutar CARDS 2001 programa.

Tajništvo TO 28

Prva hrvatska ovlasnica za kontrolu naftnih proizvoda

Na prigodnoj svečanosti u hotelu Sheraton u Zagrebu 28. listopada 2003. godine dodijeljena je Zavodu za ispitivanje kvalitete robe, d.d. Ovlašnica za nadzor (kontrolu) nafte, naftnih derivata, prirodnog plina i maziva sukladno normi HRN EN 45004. Ova je norma dio normi koje obuhvaćaju ispitivanje, nadzor, potvrđivanje i ovlašćivanje. Izrađena je s ciljem promicanja povjerenja u ustanove koje obavljaju nadzor. Temeljni zahtjevi su: neovisnost, nepristranost i poštenje; povjerljivost; odgovarajuće ustrojstvo i uprava; sustav kvalitete; osposobljenost osoblja, uređaja i opreme; metode i postupci nadzora; rukovanje uzorcima i predmetima pri nadzoru; zapisi; izvještaji. Ovlašnicu je dodijelio ZIK-u Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo nakon provjere ispunjenja zahtjeva kroz dokumente i praksu.

Novi zakoni

Hrvatski sabor donio je odluku o proglašenju novih zakona:

Zakon o normizaciji, NN br.163/2003

Zakon o mjeriteljstvu, NN br. 163/2003

Zakon o općoj sigurnosti proizvoda, NN br. 158/2003

Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, NN br. 158/2003

Zakon o akreditaciji, NN br.158/2003

Europski tjedan kvalitete

Obilježavanje 10. godišnjice postojanja HDK

Devetu godinu za redom Europa obilježava Europski tjedan kvalitete (ove godine od 10.-16. studenoga).Nositelj te značajne aktivnosti je Europska organizacija za kvalitetu (EOQ), a Hrvatsko društvo za kvalitetu (HDK) kao članica EOQ organizirala je obilježavanje u Hrvatskoj. Slogan Europskog tjedna kvalitete za ovu godinu je «Kvalitetom u Europu - Kvaliteta na radnom mjestu».

Središnja proslava uz potporu Ministarstva za europske integracije i Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo održana je 12. studenoga u prostorijama DZNM.

Nakon uvodne riječi predsjednika HDK Božidara Ljubića i pozdrava gostiju, skupu se obratio ravnatelj DZNM Jakša Topić govoreći o promjenama u tehničkom zakonodavstvu s ciljem usklađivanja s propisima EU. Gost, predstavnik Mađarske u EOQ- Pal Malnar, upoznao je prisutne s modernim europskim tokovima u razvoju

kvalitete, a zamjenik ministra za europske integracije Orsadić Miljanić, o ulasku Hrvatske u EU i značaju kvalitete u procesu pridruživanja.

Budući da je kompanija Ericsson Nikola Tesla ove godine dobila, prva u Hrvatskoj, priznanje Europskog udruženja za upravljanje kvalitetom (EFQM), skup je bio prilika da o putu do EFQM certifikata »Prepoznat po izvrsnosti« govori kompanijski menadžer za kvalitetu Ivica Oslić.

Kako je Hrvatsko društvo za kvalitetu pred 10 godina obnovilo rad, povodom te značajne obljetnice dodijeljene su na proslavi povelje HDK kolektivima i pojedincima za doprinos razvoju kvalitete u Hrvatskoj. Dobitnici su Ministarstvo za malo i srednje poduzetništvo, Ericsson Nikola Tesla, Dubravka Smojver, Mladen Rovešnjak i Ivica Oslić.

Višnja Sušić

Program CARDS Europske unije za Hrvatsku "Industrijske norme Europske unije" Veliki korak k europskom snu

Dugo očekivani projekt "Industrijske norme Europske unije", koji u okviru programa CARDS 2001 financira Europska komisija, konačno je otpočeo. Predstavljanje projekta održano je 7. srpnja u Zagrebu, gdje su se istaknuti članovi Vlade Republike Hrvatske, predstavnici delegacije Europske komisije u Republici Hrvatskoj i ravnatelj Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM) susreli sa skupom vrhunskih stručnjaka.

Od 1990. godine ritam napretka svjetskog gospodarstva neprestano se ubrzava. Mnogi tehnički propisi u Republici Hrvatskoj potječu iz bivše Jugoslavije. Staro zakonodavstvo otežava hrvatski izvoz, zapošljavanje i gospodarski razvoj.

Svjesna te situacije, Vlada Republike Hrvatske je u siječnju 2003. godine prihvatila *Nacionalnu strategiju tehničkog usklađivanja*. Dva su cilja te strategije: prvo, ukloniti stari zakonodavni okvir utemeljen na obvezatnim normama te drugo, prihvatiti smjernice novog pristupa koje se temelje na dragovoljnim normama. Od različitih se ministarstva traži da promijene odgovarajuće tehničke propise do lipnja 2005. godine. Određeno je da DZNM vodi i usklađuje taj proces. U okviru CARDS projekta "Industrijske norme Europske unije" francuski će Nacionalni institut za norme (AFNOR) i nizozemski Institut za normizaciju (NEN) podupirati te aktivnosti.

Potpuno usvajanje tehničke kulture koju je 15 država članica Europske unije gradilo tijekom niza godina predstavlja izazov za Hrvatsku. Školovanje i metodologija bit će dva ključna čimbenika za kvalitetan i brz proces. Za prve odabrane hrvatske predstavnike nekoliko je studijskih posjeta u državama članicama i glavnim europskim organizacijama već u tijeku. Najstručniji će predstavnici upravljati radnim skupinama u provođenju europskih smjernica.

Na europskim se smjernicama temelji 80% zakona koji se odnose na proizvode i poslovanje u državama članicama. Integracija u Europsku uniju u najvećem dijelu predstavlja prihvaćanje industrijskih norma Europske unije.

Europski sustav kakvoće koji omogućuje slobodno kretanje roba već je uveden u nekoliko država pristupnica. Europske su industrijske norme povećale izvoz i zapošljavanje u naprednim državama pristupnicama. Zadnja četiri desetljeća pokazuju sveopću prednost spojivosti ekonomije masovne proizvodnje i visoke kakvoće. Došlo je vrijeme za akciju u Hrvatskoj. Izazov je pred nama i bit će uspješno savladan.

Savjetovanje Hrvatska normizacija i srodne djelatnosti

Hrvatski inženjerski savez (HIS) i Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo organizirali su savjetovanje na temu Hrvatska normizacija i srodne djelatnosti – tehničko usklađivanje na putu prema Europskoj uniji. Skup je održan od 10.-12. travnja 2003. u Cavtatu pod pokroviteljstvom svih zainteresiranih ministarstava RH.

Savjetovanje je posvećeno procesu tehničkog usklađivanja, koje će imati najizravniiji utjecaj na hrvatsko gospodarstvo. Obveza tehničkog usklađivanja izričito je utvrđena člankom 73. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, čijim je potpisivanjem započelo usklađivanje sa zakonima i praksom Europske unije u četiri prioriteta područja, među kojima je i područje tehničkog usklađivanja.

Brojni sudionici simpozija, predstavnici tijela državne uprave, stručnjaci iz udruga, znanstvenih i gospodarskih institucija, osim niza referata raspravljali su o širokoj problematici normizacije i srodnih djelatnosti kao što su mjeriteljstvo, ocjena sukladnosti, akreditacija, nadzor nad tržištem u svim područjima. Tiskan je Zbornik radova koji sadrži 92 referata.

Peti međunarodni simpozij menadžera kvalitete

U organizaciji Hrvatskog društva menadžera kvalitete u Trogiru je od 27.-29. ožujka 2003. održan 5. međunarodni simpozij menadžera kvalitete s temom: «Suvremena stremjenja u upravljanju kvalitetom». Organiziran je u okviru istraživačkog projekta «Sustavi upravljanja kvalitetom u hrvatskom gospodarstvu».

Predstavljeni brojni radovi bili su raspoređeni po temama:

- upravljanje kvalitetom u suvremenim uvjetima,
- upravljanje okolišem, integrirani sustavi,
- troškovi kvalitete – pokazatelj uspješnosti,
- praksa – učimo na dobrim iskustvima.

Na kraju rada Simpozija doneseni su zaključci s kojima će biti upoznata tijela državne uprave, ustanove i organizacije te šira javnost.

Svjetski dan norma

«Globalne norme za globalno informacijsko društvo»

U svijetu je 14. listopada obilježen Svjetski dan norma 2003. Taj dan se ove godine slavi pod sloganom «Globalne norme za globalno informacijsko društvo». Zajedničku poruku koju potpisuju predsjednici triju međunarodnih normizacijskih organizacija donosimo u skraćenom obliku:

«Naša generacija upravo gradi informacijsko društvo koje obećava temeljite promjene u svim aspektima našeg života. Ali da bi njegove blagodati bile istinski jednako raspodijeljene, dostupnost informacija mora biti globalna. Bez informacijskih i komunikacijskih tehnologija, koje su bitne za elektroničko prenošenje informacija i/ili znanja, ne bi bilo moguće izgraditi globalno informacijsko društvo. Informacijske i komunikacijske tehnologije izravno utječu na gotovo sve aspekte društvenog razvoja, od izobrazbe do zaštite zdravlja, državne uprave, ekonomije, financija i bankarstva, trgovine i poslovanja, međunarodnih odnosa i prijenosa tehnologije do smanjenja siromaštva.

Međunarodne norme koje izgrađuju Međunarodno elektroničko povjerenstvo (IEC) i Međunarodna telekomunikacijska unija (ITU) prijeko su potrebne da bi se informacijske i komunikacijske tehnologije mogle upotrijebiti.

ISO – Nove međunarodne norme

ISO 2909 : 2002

Petroleum products – Calculation of viscosity index from kinematic viscosity

ISO 4266-1 : 2002

Petroleum and liquid petroleum products – Measurement of level and temperature in storage tanks by automatic methods – Part 1: Measurement of level in atmospheric tanks

ISO 4266-2 : 2002

Petroleum and liquid petroleum products – Measurement of level and temperature in storage tanks by automatic methods – Part 2: Measurement of level in marine vessels

ISO 4266-3 : 2002

Petroleum and liquid petroleum products – Measurement of level and temperature in storage tanks by automatic methods – Part 3: Measurement of level in pressurized storage tanks (non-refrigerated)

ISO 4266-4 : 2002

Petroleum and liquid petroleum products – Measurement of level and temperature in storage tanks by automatic methods – Part 4: Measurement of temperature in atmospheric tanks

ISO 4266-5 : 2002

Petroleum and liquid petroleum products – Measurement of level and temperature in storage tanks by automatic methods – Part 5: Measurement of temperature in marine vessels

ISO 4266-6 : 2002

Petroleum and liquid petroleum products – Measurement of level and temperature in storage tanks by automatic methods – Part 6: Measurement of temperature in pressurized storage tanks (non-refrigerated)

ISO 8222 : 2002

Petroleum measurement systems – Calibration – Temperature corrections for use when calibrating volumetric proving tanks

ISO 19011 : 2002

Guidelines for quality and/or environmental management systems auditing

ISO 6974-6 : 2002

Natural gas – Determination of composition with defined uncertainty by gas chromatography – Part 6 : Determination of hydrogen, helium, oxygen, nitrogen, carbon dioxide and C1 to C8 hydrocarbons using three capillary columns

Gordana Prohaska